

стання склало практично 20%. Корупція змусила бізнес до переходу в тінь, де зараз ми маємо 45% економіки. Представники приватного бізнесу назвали найбільш корумпованими державними органами протягом останнього півроку податкову службу (25%), Агентство земельних ресурсів (7,1%) та Державну автомобільну інспекцію (5,1%).

Через корупцію бюджет втрачає близько 300 млрд. грн. Переважаюча частина держзакупівель в Україні здійснюється за завищеними цінами, при цьому звичайним є завищення цін в два рази. Україна щороку втрачає близько 50 млрд грн через корупцію в державних закупівлях.

Для боротьби з корупцією в Україні потрібно: прийняти законодавчі акти щодо повної прозорості даних реальних власників фінансових установ, фінансів політичних партій та виборчих кампаній; розробити деталізований план дій уряду у сфері протидії корупції, до виконання якої залучити широку громадськість та ЗМІ; необхідно збільшити зарплати держслужбовців (за прикладом Сінгапура); впровадити «електронний уряд» – систему ЗОН, тобто автоматизовану видачу документів, коли «людський фактор» мало що вирішує; розірвати зв'язок корумпованих держпідприємств з олігархами, реформувати систему правосуддя.

Могілевський А. О.
ХНПУ ім. Г. С. Сковороди

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТІВ АГРАРНОЇ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Оцінка інституціональних умов формування ринкового механізму вказує на розбалансованість інституцій та механізмів розвитку й регулювання аграрної сфери. Існує багато невирішених проблем, зокрема: повільна адаптація ринкових інституцій та інститутів до умов вітчизняної системи агрогосподарювання; незадовільна модифікація старих і формування ринкових інститутів; неузгодженість системи регулювання аграрної сфери, інституцій та інститутів з традиційними економічними відносинами; відсутність комплексного бачення концептуальних засад інституціонального забезпечення розвитку та регулювання аграрної сфери. Саме тому розвиток інститутів та інституцій слід розглядати як фундаментальну проблему, вирішення якої сприятиме ефективному функціонуванню аграрної сфери національної економіки України.

Питання формування інститутів, інституцій та механізмів регулювання аграрної сфери висвітлено у дослідження вітчизняних науковців В. Андрійчука, В. Бойка, М. Гладія, М. Дем'яненка, С. Кваші, М. Кропивка, Ю. Лопатинського, А. Мазура, М. Маліка, В. Месель-Веселяка, Т. Осташко, Б. Пасхавера, П. Саблука, В. Ситника, М. Федорова, О. Шпичака, В. Юрчишина та багатьох інших.

Існують дві різнопланові категорії – «інституція» й «інститут», які становлять методологічну основу інституціональної теорії, є невід'ємними, взаємозалежними атрибутами економіки і головне – ринку та механізмів його регулювання. Інституції – це «правила гри», звичаї, порядок, традиції, що спільно консолідують обмеження і стимули, впливають на поведінку учасників ринку, а інститут представлений у формі структур, порядку, що набуває форми закону або установи. Комплекс інституціональних проблем поєднує в собі економічні, соціальні, політичні та правові питання.

Основоположним інститутом в соціально-економічній методології ринкових взаємодій є праця як джерело добробуту та інструмент створення благ, засіб формування підвалин функціональності інших інститутів. Невід'ємною складовою інституціональної системи ринку виступає інститут управління. Інституціональні основи функціонування ринку забезпечують інститут власності та підприємництва, а конкуренція як інститут є його обов'язковим атрибутом. Важливим економічним інститутом ринку є ціна як інструмент перерозподілу вартостей і соціальний капітал.

Концептуальні засади розвитку інститутів аграрної сфери передбачають удосконалення: інститутів-організацій – сільськогосподарські підприємства, інфраструктура, державні установи; інститутів права – законодавчо-нормативні акти; інститутів-функцій – ринок, конкуренція, праця, власність, ціноутворення. Концептуальні положення інституційного забезпечення розвитку ринкової інфраструктури мають передбачати виконання наступних дій у напрямі: розвитку інститутів інфраструктури ринку, в основу якого покладена пропаганда їх доступності для економічних агентів, на базі врахування національних особливостей, традицій товарного обміну; забезпечення структурної реорганізації існуючої інституційної бази формування маркетингових каналів збуту сільськогосподарської продукції в напрямі максимального врахування інтересів безпосередніх виробників; підвищення ролі держави у створенні інститутів ринкової інфраструктури на засадах пайової участі ра-

зом з виробниками аграрного продукту; забезпечення взаємодії об'єктів інфраструктури з метою синхронізації розвитку маркетингових складників ринкового механізму.

Дослідивши це питання треба зазначити, що регулювання аграрної сфери в частині інституціонального забезпечення повинно враховувати національні особливості, але головним принципом має бути ефективне поєднання державних і ринкових інститутів.

Мусієнко В. Г., Широковський К. М.
НТУ «ХПІ»

ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ: ІНСТРУМЕНТ АНАЛІЗУ ЧИ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ

Визначення рівня корумпованості є актуальним завданням як з теоретичної, так і з практичної точки зору, бо, по-перше, дозволяє виявити причини виникнення корупції та механізми її поширення, а, по-друге, дозволяє оцінити ефективність впроваджених антикорупційних заходів.

Зазвичай, для оцінки рівня корумпованості, дослідники використовують не результати власних досліджень, а індекси корумпованості, що обчислюються багатьма незалежними організаціями.

Найбільш авторитетним індексом корумпованості, до якого звертаються дослідники, є індекс сприйняття корупції, що обчислюється недержавною, некомерційною організацією Transparency International, заснованою у 1993 р.

Індекс сприйняття корупції базується на експертних опитуваннях і фактично відбиває не реальний рівень корумпованості, що склався в країні, а те, як суспільство сприймає корупцію, що само по собі не є проблемою, бо відсутності інших факторів, сприйняття корупції визначається саме рівнем корумпованості. Проблема ж полягає в тому, що оцінки респондентів щодо рівня корумпованості країни базуються не лише на інформації отриманої з власного досвіду, але й під впливом засобів масової інформації, які активно користуються даними тієї ж самої Transparency International. Внаслідок цього утворюється зворотній зв'язок, що здатен підтримувати сприйняття корупції на одному рівні слабо залежачи від реальних змін у рівні корумпованості країни.